

BEVRIJDINGS
FESTIVAL
Fryslân

PROGRAMMAKRANT 2021
BEVRIJDINGSFESTIVALFRYSLAN.NL

VRIJHEID

Waarnemend burgemeester Algera, Canadese officieren en andere pommeranten op de stoep van de Beurs tijdens de bevrijdingsparade van 13 mei 1945 (foto in eigendom van HCL en onderdeel van de stadswandeling, zie pagina hiernaast)

Terug naar 5 mei

Mijn gedachten gaan even terug naar de 5 mei vieringen die ik de laatste 30 jaar heb meegemaakt. Nog steeds staat als hoogtepunt op mijn lijstje de viering van 50 jaar vrij in 1995. Toen mochten we hier nog 850 Canadese veteranen ontvangen. Een week lang gonsde het van de activiteiten. De ouderen onder ons kunnen zich dat vast nog herinneren. Voor mij was het mooiste moment dat de Canadezen voor de Beurs in Leeuwarden werden afgezet door meer dan 400 oude legervoertuigen uit heel Europa. En dat, toen ze allemaal waren verzameld, de volksliederen werden gespeeld, het Wilhelmus, het Friese en Canadese volkslied.

Daarna volgden nog vele hoogtepunten. Met name iedere keer bij de lustrumvieringen, zoals de nationale viering in 2005 met premier Balkenende. Meer recent was toch wel de bijzondere viering in 2015. Toen mochten we nog 18 Canadese veteranen ontvangen en met hun de herinneringen van 70 jaar terug ophalen en met velen in onze provincie delen. Zij die op 4 mei op het Zaailand in Leeuwarden aanwezig waren kunnen zich nog herinneren hoe de Canadezen vanaf het tijdelijke monument over de rode loper naar het Fries Museum liepen. Daarbij werden ze begroet door mensen uit alle leeftijdscategorieën, maar vooral ook door kinderen, velen met tranen in de ogen.

In 2018 ontvingen we premier Rutte met, naast de aanwezigheid van de Canadese veteranen, het bijzondere verhaal van André Boers over de Joodse Bruiloft. Het verhaal gaat over zijn ouders die in 1942 zijn gevlucht door bezet West-Europa naar Spanje en via daar terecht kwamen in een opvangkamp voor gevluchte joden uit

Jamaica. Hierop nam de vader van André dienst in de Prinses Irene Brigade en ging de moeder werken op het ministerie van buitenlandse zaken. Hun oorlogsverhaal was al die tijd verborgen in een koffer die de kinderen pas na het overlijden van hun ouders hebben opengemaakt. Het heeft geleid tot het welbekende boek en de voorstelling De Joodse Bruiloft.

‘Het feest dat Bevrijdingsdag hoort te zijn’

Met het 75-jarig jubileum in 2020 hadden we nog één keer onze Canadese veteranen willen bedanken. Dit jaar hadden we gehoopt dat alsnog te kunnen doen. Het heeft niet zo mogen zijn. Ook dit jaar moeten we de bevrijding weer ingetogen vieren en dat doet eigenlijk geen recht aan het feest dat Bevrijdingsdag hoort te zijn. Zowel tijdens de herdenking op 4 mei als de viering van de bevrijding op 5 mei zijn we vooral thuis. Toch komen we letterlijk naar u toe met tal van activiteiten die gelukkig wél kunnen. In deze speciale festivalkrant en op onze website treft u het programma aan. Ik hoop u volgend jaar allemaal weer te zien in de provincie en in Leeuwarden voor de herdenking op 4 mei en de viering op 5 mei.

Jorrit Volkers

Voorzitter Bevrijdingsfestival Fryslân

Coördinatie & Productie:

Johan Koster & Thijs ten Berge

Marketing & Communicatie:

Marre Faber & Thea van der Schaaf

Vormgeving:

Chantal van Wieren

Website:

Tim Kuiper

Social Media:

Janneke Vonk

Inhoudelijke projecten en Kinderfestival:

Nanda Tuinstra

Coördinatie vrijheidsmaaltijdsoep:

Anne Willem Penninga en Ellen Seerden

Veiligheidscoördinator:

Willem Verbeek

Druk en oplage:

NDC Mediagroep, 259.600

Fotografie:

Lucas Kemper en Jan-Sjoerd Geertsma

Stichting Bevrijdingsfestival Fryslân

Jorrit Volkers

Frank de Vries

Marco Kalmijn

Marre Faber

Anna-Frouk Hoogsteen

Kees Terwisscha van Scheltinga

Harmen de Haan

Postbus 2610

8901 AC Leeuwarden

www.bevrijdingsfestival Fryslan.nl

Stadswandeling

Op verschillende historische plekken uit de Tweede Wereldoorlog in Leeuwarden zijn in samenwerking met Historisch Centrum Leeuwarden levensgrote foto's geplaatst. De betreffende plekken in de stad zijn op eigen initiatief te bezoeken, van 28 april tot en met 12 mei. Scan de foto's met een QR-code met de camera van je telefoon, en ontdek de verhalen achter de foto's. Wandelaars wordt gevraagd geen groepen te vormen en voldoende afstand van elkaar te bewaren. De foto's en verhalen zijn tijdens de expositie ook online te zien en te lezen op www.bevrijdingsfestivalfryslan.nl.

A Deutsche Volksschule	J Kriegslazarett
B Luchtwachtpost Oldehove	K Brillenzaak Hofstede
C Burmaniahuis	L Luisterpost
D Noorderkerk	M Huis van Bewaring
E Commandopost LBD (onderdeel Keramiek- museum Prinsessehof)	N Het Plein
F Vrijmetselaarsloge & Kantoor Winterhulp	O Distributiekantoor
G Zalen Schaaf	P De Harmonie
H De Synagoge	Q Paleis van Justitie
I Joodse School	R Beursgebouw
	S Provinsjehûs
	T Evacuatiehospitaal

Het verhaal van toen in de stad van nu

Deze stadswandeling neemt je als wandelaar mee door Leeuwarden en voert je langs bijzondere locaties die voor altijd verbonden zullen zijn met het verhaal van de oorlog. Het verhaal van toen, in de stad van nu. Zonder de hele geschiedenis te willen of te kunnen vertellen is een aantal verhalen bijeengebracht dat de uiteenlopende aspecten van de bezetting belicht. Zo zijn er locaties beschreven die verbonden zijn met verzet, vervolging, collaboratie, luchtoorlog, dagelijks leven en bevrijding. Ook kom je in je wandeling bijzondere monumenten tegen die aan de oorlog herinneren. Deze stadswandeling voor Bevrijdingsfestival Fryslân is gebaseerd op een van de vele historische wandelingen van Historisch Centrum Leeuwarden.

	Op 5 mei live te zien via: Omrop Fryslân televisie bevrijdingsfestival Fryslân.nl harmonie.nl Presentatie: Willem de Vries	Op 5 mei live te zien via: bevrijdingsfestival Fryslân.nl facebook.com/neushoornleeuwarden Presentatie: Femke de Walle
17:00		
17:15	17:15 – 17:30 Opening	17:00 – 17:30 Mr Weazley
17:30	17:30 – 18:00 Wulf	17:30 – 17:45 Cashmyra
17:45		17:45 – 18:00 Micah en Julia
18:00	18:00 – 18:15 André Boers en het NNO	18:00 – 18:15 Same Old
18:15	18:15 – 18:45 Landelijke ambassadeur Tino Martin	18:15 – 18:30 The Memphis Two
18:30		18:30 – 18:45 Sweet God Animals
18:45	18:45 – 19:00 Vrijheidscollege Robert Vuijsje	18:45 – 19:00 Moonradio
19:00	19:00 – 19:15 Electric Hollers	19:00 – 19:30 The Kift
19:15	19:15 – 19:30 Tafelgesprek Veteranen	
19:30	19:30 – 20:00 Wiebe Kaspers	19:30 – 20:00 De Baron
19:45		
20:00	20:00 – 20:30 Landelijke ambassadeur Davina Michelle	20:00 – 20:30 Noorderlicht
20:15		
20:30	20:30 – 21:00 Boaz	20:30 – 22:00 Steff Da Campo & Ricardo Silvio
20:45		
21:00		
21:15	21:00 – 21:45 Friese ambassadeur De Kast	
21:30		
21:45		
22:00		

Vier ons festival online mee!

Ervaar het festivalgevoel en kies op 5 mei uit twee streams: een muzikale livestream in samenwerking met Neushoorn vanaf 17.00 uur en een televisieprogramma bij Omrop Fryslân vanaf 17.15 uur vanuit De Harmonie.

In het televisieprogramma zijn indringende interviews en reportages te zien. Onder andere André Boers uit Israël schuift aan in het programma. Het waren zijn ouders die op de film van een Joodse bruiloft uit 1939 te zien waren. De film dook op in 2017. In het programma vertelt hij over Joodse componisten die de Tweede Wereldoorlog niet hebben overleefd. Een tweetal van hun stukken worden ten gehore gebracht door een aantal leden van het NNO. Het inhoudelijke televisieprogramma wordt afgewisseld met muzikale bijdragen en minidocumentaires. In het programma is ook een vrijheidscollege te volgen. Ook de Canadese veteranen, die medeverantwoordelijk waren voor de bevrijding van onze provincie, zijn onderdeel van het programma.

In samenwerking met Poppodium Neushoorn is een avondvullend muziekprogramma te zien. Zet de stream aan in huis of in de tuin, maak het thuis gezellig en probeer dat heerlijke vrije festivalgevoel op te roepen. Dit jaar vieren we ons festival zonder publiek. Volgend jaar zien we je graag weer in real life in Neushoorn, De Harmonie en op Bevrijdingsfestival Fryslân!

VIER DE VRIJHEID THUIS

Davina Michelle

"Iedereen heeft zijn eigen verhaal. Jij, ik, de buurvrouw, iemand die je op straat voorbijloopt. We hebben allemaal zo onze kwetsbaarheden, allemaal onze imperfecties. Iets dat we hebben meegemaakt, of een uiterlijk kenmerk waar we niet tevreden over zijn. Die imperfecties maken ons uniek, maken ons mooi. Vrijheid betekent voor mij het mogen tonen van je imperfecties in alle facetten, zonder dat je daar op afgerekend wordt. Ieder mens heeft een verhaal dat gehoord mag worden." - Landelijke ambassadeur voor de vrijheid Davina Michelle, 20.00 uur, livestream Bevrijdingsfestival Fryslân, Omrop Fryslân en De Harmonie. Check haar mini-documentaire op bevrijdingsfestival Fryslan.nl.

Tino Martin

"We moeten er met zijn allen voor zorgen dat wat er is gebeurd, niet in de vergetelheid raakt. Ieder jaar herdenken draagt daaraan bij. Ik vind het eervol dat ook ik mijn steentje hieraan kan bijdragen. Tussen mijn fans zitten veel jonge mensen, tieners van een jaar of vijftien, zestien. Als ik een deel van die groep kan bereiken, ben ik al heel ver. Ooit vertel ik de verhalen door aan mijn eigen kinderen." - Landelijke ambassadeur voor de vrijheid Tino Martin, 18.15 uur, livestream Bevrijdingsfestival Fryslân, Omrop Fryslân en De Harmonie. Check zijn mini-documentaire op bevrijdingsfestival Fryslan.nl.

Foto pdf-grafie

De Kast

"Vrijheid is datgene doen wat je graag wilt, en daar zijn waar je graag wilt zijn. Dat wij die vrijheid hebben, al 30 jaar als band, daar mogen we zo dankbaar voor zijn. Het afgelopen jaar zijn we ons bewust geworden van hoe een groot goed vrijheid is. We moeten er met ons allen op passen om die vrijheid met elkaar te bewaken. Vrijheid is ook rekening houden met een ander. Ieder mens op deze aarde moet een kans hebben, daar gaat ons lied 'Spel zonder grenzen' over." - Friese ambassadeur voor de vrijheid De Kast, 21.00 uur, livestream Bevrijdingsfestival Fryslân, Omrop Fryslân en De Harmonie. Check hun mini-documentaire op bevrijdingsfestival Fryslan.nl.

Wulf - trapt onze livestream vanuit De Harmonie af! | **Mr Weazley** - een heerlijke dosis energie verpakt in Hip Hop, Afrobeat & Reggae | **Cashmyra** - vervreemdende teksten, minimalistische gitaarlijnen en stampende drum | **Micah en Julia** - talentvol jong duo dat al in veel grote voorprogramma's stond | **Same Old** - een frisse dosis outlaw country en een vleug folk | **The Memphis Two** - spraakmakend akoestisch duo, soms aangevuld met een van straat gepikte gitarist | **Sweet God Animals** - met Dokkum als thuishaven weet je al hoe laat het is | **Moonradio** - nicely driven guitars, indie-rock with a great diversity | **Boaz** - zijn rauwe stem en karakteristieke bos krullen blijven je nog lang bij | **Electric Hollers** - blaas weg bij een muur van vintage sound en energie | **Wiebe Kaspers** - laat je meevoeren door gloednieuwe popmuziek van dit pianowonder | **De Kift** - fanfare-punkband vol tomeloze energie, intimiteit, weemoed en euforie | **De Baron** - creëren liefdevol anarchisme en storten bakken aan energie uit over het publiek | **Noorderlicht** - namen de Songs of Freedom single voor het festival op! | **Ricardo Silvio & Steff da Campo** - sluiten de hekken en spelen het dak eraf bij Neushoorn!

www.bevrijdingsfestival Fryslan.nl

VRIJHEIDS MAALTIJD SOEP

Bevrijdingsfestival Fryslân brengt in samenwerking met de Seniorenbond en maaltijdservice Van Smaak op 5 mei bij 10.000 senioren en zorgmedewerkers in Fryslân de Vrijheidsmaaltijdsoep. De verspreiding van de soep, grotendeels met legervoertuigen, is de hele dag live te volgen bij Omrop Fryslân. We nodigen je uit de soep ook zélf te bereiden. Geniet van de soep, sta stil bij vrijheid en deel jouw moment met [#vrijheidsmaaltijd](#). Zo zijn we toch een beetje samen.

10.000
BLIKKEN SOEP

5
MEI

150
LEGER
VOERTUIGEN

Live
BIJ OMROP
FRYSLÂN

INGREDIËNTEN VOOR 4 PERSONEN

- 60 ml (of 4 eetlepels) olijfolie
- 150 gram (ongeveer 1 stuk) prei, in ringen
- 2 knoflookteentjes, fijngenhakt
- 1 eetlepel kerriepoeder
- 300 gram bloemkoolrijst
- 200 gram vastkokende aardappel, geschild en in blokjes
- 1 blik (400 ml) kokosmelk
- 750 ml groentebouillon
- 150 gram doperwten
- 300 gram bladspinazie
- 150 gram kleine broccolirosjes
- 3 bosui fijngesneden in ringetjes (Zee)zout
- Versgemalen zwarte peper

BEREIDINGSWIJZE

1. Verhit de olie in een grote pan en fruit daarin op middelhoog vuur de preiringen, knoflook en kerriepoeder, tot de prei glazig is en felgroen.
2. Roer de bloemkoolrijst en aardappelblokjes erdoor en zet ze even aan.
3. Blus af met de kokosmelk, breng aan de kook en giet de bouillon erbij. Laat de soep nu, zonder deksel, 20 minuten zacht koken tot de aardappel met een houten lepel langs de rand van de pan makkelijk te breken is.
4. De soep moet nu wat zijn ingedikt door de bloemkoolrijst en aardappelblokjes. Is hij nog te dun, kook hem dan nog een minuut langer op hoog vuur in. Is hij naar uw smaak juist te dik, giet er dan nog een plensje water bij.
5. Voeg dan de doperwten, bladspinazie en de broccoli toe en gaar die nog 6 minuten mee. Roer de bosui erdoor en breng de soep op smaak met zout en peper.

TIP

De soep is extra lekker met toppings!
Bekijk ze op www.vrijheidsmaaltijd.nl

75+1 JAAR VRJHEID

Bevrijdingsfestival Fryslân platform voor herdenken en vieren

Bevrijdingsfestival Fryslân en de initiatiefnemers van de theatervoorstellingen De Joodse Bruiloft, de Terugkeer van de Joodse kinderen en SKAAD namen vorig jaar het voortouw om de viering van 75 jaar vrijheid in gezamenlijkheid te laten plaatsvinden, onder de vlag 75+1. Het dient als oproep voor de hele provincie om projecten aan te laten sluiten bij het festival.

Bevrijdingsfestival Fryslân roept regionale en lokale projecten in de provincie op zich aan te melden voor een vermelding op www.bevrijdingsfestivalfryslan.nl. Daarmee wordt de website een platform voor iedereen die op de hoogte wil zijn van alle activiteiten die in Fryslân plaatsvinden in het kader van herdenken en vieren in Fryslân. Dit jaar zullen dat voornamelijk alternatieve herdenkingen en vieringen zijn, vanwege de coronacrisis. Het is de bedoeling dat het een blijvend platform wordt.

De terugkeer van de Joodse kinderen

In de Tweede Wereldoorlog werden honderden Joodse kinderen uit Amsterdam naar Fryslân gesmokkeld. Bij Friese onderduikgezinnen overleefden ze de oorlog. Velen moesten na de bevrijding verder als wees omdat hun ouders, broertjes en zusjes waren omgebracht in de vernietigingskampen. Het project De terugkeer van de Joodse kinderen kijkt met deze kinderen – die nu inmiddels allemaal tussen de 77 en 90 jaar zijn – terug op de oorlogsjaren in de Friesland maar vooral ook hoe het hen erna is vergaan. Hoe moet je na een oorlog verder als je alles bent verloren?

Smokkelbern is een muziektheater-voorstelling langs bij het project belangrijke locaties van de smokkelroute. De terugreis van de hoofdfiguur is een reis door de tijd waarin personages en muzikanten de toeschouwer meenemen in het verhaal. Smokkelbern vertelt het ware verhaal van een groep kinderen die door heldhaftige studenten uit het door oorlogsgeweld en levensgevaarlijke Amsterdam gesmokkeld worden. Op reis naar een betere toekomst. De voorstelling is geïnspireerd op de gebeurtenissen in het leven van Lea Tropp, die als jong meisje mee op reis wordt genomen. Onwetend over wat haar te wachten staat.

Naast de voorstelling is er over de Terugkeer van de Joodse kinderen een fototentoonstelling, documentaireserie, podcastserie, een onderwijsproject en een live televisieprogramma gemaakt.

www.joodsekinderen.nl

SKAAD

Deze voorstelling is gebaseerd op het levensverhaal van een verzetsman uit het Gooi die tijdens de oorlogsjaren bij de KP (knokploeg) van Scharnegoutum vele spectaculaire en moedige dingen doet. Direct na de oorlog wordt hij daarvoor geëerd en geprezen maar later ontstaat er twijfel over zijn motieven. En dan gaat het mis en stort alles in. Verkeerde keuzes, toeval en noodlot, Friezen die hun handen aftrekken van de buitenstaander. Van zijn hoge voetstuk maakt hij een diepe val.

De voorstelling is geïnspireerd op het leven van Gerard Reeskamp, de man die bijna de gehele oorlog in Fryslân is, maar de makers nemen de vrijheid om ook hun verbeelding

de ruimte te geven. Want SKAAD gaat niet alleen over toen maar ook over nu. SKAAD is een verhaal over toeval en noodlot, over verdrukking en verweer, over keuzes en moraal. Over het samenspel tussen een karakter en de omstandigheden. Over perspectief en over de onomkeerbaarheid van dingen.

SKAAD kijkt naar de geschiedenis maar gaat ook over de problematiek en de keuzes waar we nu mee te maken hebben. Hoe kijken we nu naar dat verleden en hoe werkt het door, in een land, een familie, op internet? www.pier21.nl

De Joodse Bruiloft

Op 18 april 1939 trouwen Barend Boers en Mimi Dwinger in het stadhuis en de synagoge van Leeuwarden. Van deze bruiloft wordt een 8-millimeterfilm gemaakt. Zeker 60 jaar blijft dit unieke filmmateriaal van de bruiloft en een schat aan (oorlogs)documenten ongezien in een koffer, die pas na de dood van Barend en Mimi door hun kinderen wordt geopend. Journalist Auke Zeldenrust stuit bij toeval

op het verhaal van de bruiloft en de koffer en publiceert in 2018 het boek 'De Joodse Bruiloft, een koffer vol oorlogsgeheimen'. In het kader van 75 jaar Bevrijding in 2020 transformeert het boek van De Joodse Bruiloft in een bijzondere voorstelling die de Joodse wijk in Leeuwarden haar ziel wil teruggeven.

De voorstelling De Joodse Bruiloft neemt je mee naar een bijzondere gemeenschap, voorbije tijden en verhalen van veerkracht, verlies, liefde en hoop. Via een korte museale wandeling, maak je kennis met buurtbewoners uit de jaren '30. Je wordt vervolgens welkom geheten bij een intieme voorstelling in Zalen Schaaf. Als bruiloftsgast word je meegevoerd in de verhalen rond het bruidspaar Barend en Mimi, en de Joodse gemeenschap in Leeuwarden van voor en tijdens WOII.

www.dejongerepubliek.com

Provinciale herdenking 4 mei en bevrijdingsvuur

De provinciale 4 mei herdenking in de Prinsentuin vindt zonder publiek plaats. De herdenking is op televisie live te volgen via Podium.tv (Ziggo 35, Kabelnoord 19) en Omrop Fryslân. Er is een programma te zien waarin de voorzitter van de provinciale herdenking, de heer Sybrand Buma, een herdenkingsrede uitspreekt. Een leerling van OSG Piter Jelles draagt een zelfgeschreven gedicht voor. Traditioneel wordt na 4 mei het bevrijdingsvuur ontstoken. Burgemeester Sybrand Buma van de gemeente Leeuwarden ontsteekt het vuur op 5 mei in de stad. Beelden daarvan zijn terug te zien bij Omrop Fryslân.

Vrijheidscollege Robert Vuijsje

Robert Vuijsje is journalist en schrijver. Zijn Vrijheidscollege gaat onder andere over de vrijheid om je gekwetst te voelen. Robert heeft sinds zijn jeugd, de sentimenten over de Tweede Wereldoorlog en over Joden, totaal zien veranderen. Vuijsje vierde zijn 30e verjaardag, door omstandigheden, in het voormalig concentratiekamp Auschwitz. Op komische en confronterende wijze – en tegen de achtergrond van die absurde viering – beschrijft hij in zijn Vrijheidscollege hoe Nederland, de wereld en ook zijn eigen wereld, onherkenbaar anders zijn geworden. Zijn idee over vrijheid anno nu is: de vrijheid je gekwetst te voelen. Bekijk het blokkenschema op pagina 4 in deze krant voor het uitzendtijdstip.

Burgerschapsdagen

Evenals voorgaande edities van Bevrijdingsfestival Fryslân is er een gezamenlijk project met het Friesland College Leeuwarden. Bevrijdingsfestival Fryslân heeft hiervoor een inhoudelijk verdiepingsprogramma opgezet, zodat studenten met elkaar in gesprek kunnen over het thema Vrijheid. Een aantal persoonlijke verhalen van studenten over het thema worden opgenomen op video en daarin uitgelicht. Check de video op bevrijdingsfestival Fryslan.nl.

Liberation Route

Liberation Route Europe is een groeiende, internationale herdenkingsroute ter nagedachtenis aan de lange opmars van de geallieerde bevrijders tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een herinneringsroute door tien Europese landen die de belangrijkste mijlpalen uit die strijd met elkaar verbindt, en toegankelijk en beleefbaar maakt. In het noorden van Nederland kan medio 2022 de Canadian Trail worden gelopen. De route vormt een schakel tussen de start van de opmars vanaf Zuid-Engeland naar de stranden van Normandië (D-Day) via de Belgische Ardennen en Nederland richting Berlijn. www.liberationroute.nl.

Het verhaal van de zestienjarige To Hofstra

De 'Oorlogsschriften' zijn tien dagboeken/plakschriften van To Hofstra uit Sneek, geschreven tussen mei 1940 en maart 1946. To was 16 toen de oorlog uitbrak en ze begon met schrijven. Haar dagboeken geven een schat aan informatie over hoe de oorlog zich ontwikkelde in Fryslân en welke gevolgen dat had voor het dagelijks leven. De oorlogsschriften zijn volledig te lezen op www.oorlogsschriften.nl.

De site is een productie van het Fries Verzetsmuseum, de oorlogsschriften van To zijn dan ook te zien in de vaste presentatie van het museum.

Portretje vrijheid

Studenten van de opleiding fotografie en audio/video van ROC Friese Poort maken fotoportretten met het thema vrijheid. 'Wat betekent vrijheid voor jou' en 'in hoeverre ben je verantwoordelijk voor de vrijheid van een ander' zijn de vragen die ze zichzelf daarbij stellen. Ze hebben zich laten inspireren door een bezoek aan het Fries Verzetsmuseum. De studenten hebben compleet de vrije hand gekregen om hun portret op eigen, creatieve manier invulling te geven en dat is absoluut gelukt! De portretten worden tentoongesteld op het eerste plein van de Blokhuispoort in samenwerking met dbieb.

Tentoonstelling: wy kinne der noch wol ien by ha

Zou ik mijn kind aan een vreemde meegeven? Zou ik met gevaar voor eigen leven een kind opnemen in mijn gezin? Met deze dilemma's werden Joodse gezinnen en Friese pleeggezinnen geconfronteerd in de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de bezetting werden honderden Joodse

kinderen naar Fryslân gesmokkeld om onder te duiken. In de digitale tentoonstelling Wy kinne der noch wol ien by ha worden de verhalen van 18 van deze kinderen en hun Friese helpers verteld. www.tresoar.nl.

Online bezoek aan het Fries Verzetsmuseum

Zowel de vaste presentatie van het Fries Verzetsmuseum als de tentoonstelling Oog in oog met oorlog zijn te bezoeken via virtueletour.friesverzetsmuseum.nl en via de website en social media van het Fries Verzetsmuseum. Kom binnen in een 360 graden omgeving via pc, tablet of smartphone bekijken en bezoek zo onze tentoonstellingen!

Human Library

Op 5 mei komen boeken tot leven tijdens een online editie van het Human Library-event in samenwerking met het Fries Verzetsmuseum. Bijzondere titels zitten tussen 19.00 uur en 21.00 uur voor je klaar voor een inspirerend gesprek. Tijdens Human Library leer je namelijk geen boeken, maar mensen. Interessante mensen, met een eigen kijk op vrijheid of hoe we vrijheid vieren. Tijdens Human Library mag je alles vragen en kan je alles bespreken. In een open gesprek vertellen de levende boeken hun levensverhaal. Opgeven is gratis en kan via friesverzetsmuseum.nl.

Frijheid boppe alles

De tentoonstelling 'Frijheid boppe alles' van It Fryske Gea bij informatiecentrum It Beekpronkje in Katlijk is vrij te bezoeken, uiteraard met respect voor elkaar en de natuur. Dit is de toegangspoort tot het natuurgebied Ketliker Skar, waar in 1944 drie betekenisvolle wapendroppings plaatsvonden. De verhalen van de boerenfamilies achter de wapendroppings worden door nabestaanden en in woord en beeld gebracht aan de buitenzijde van het informatiecentrum. Hier staan ook drie luisterpalen die met de elleboog of knie zijn te activeren. Schoterlandseweg 24a, Katlijk.

www.itfryskegea.nl

Holocaust-Hollywood, de kinderen van Ilse Weber

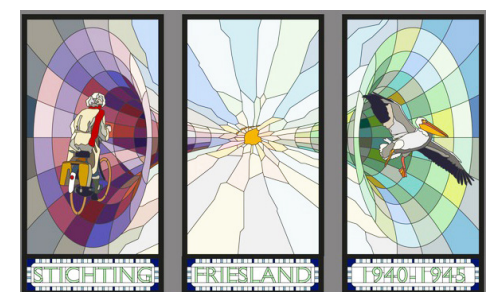
Deze voorstelling vertelt op indringende wijze over het leven van schrijfster Ilse Weber en de kinderen in haar leven. Deze Joodse vrouw van Duits-Tsjechische

afkomst schreef kinderboeken, hoorspelen en prachtige gedichten. De Duitstalige gedichten die ze in het geheim schreef in het modelghetto Theresienstadt, waren voor veel gevangenen een baken van hoop en hebben op wonderbaarlijke wijze de oorlog overleefd. Ze vormen 75 jaar later de basis voor deze aangrijpende, meertalige muzikale theatervoorstelling met Inez Timmer en Tseard Nauta. Naast een avondvullende voorstelling is er een versie van 55 minuten gemaakt speciaal voor de (school)jeugd vanaf ca 16 jaar. Meer informatie op www.theaterineziatief.nl.

Herdenking in glas-in-lood

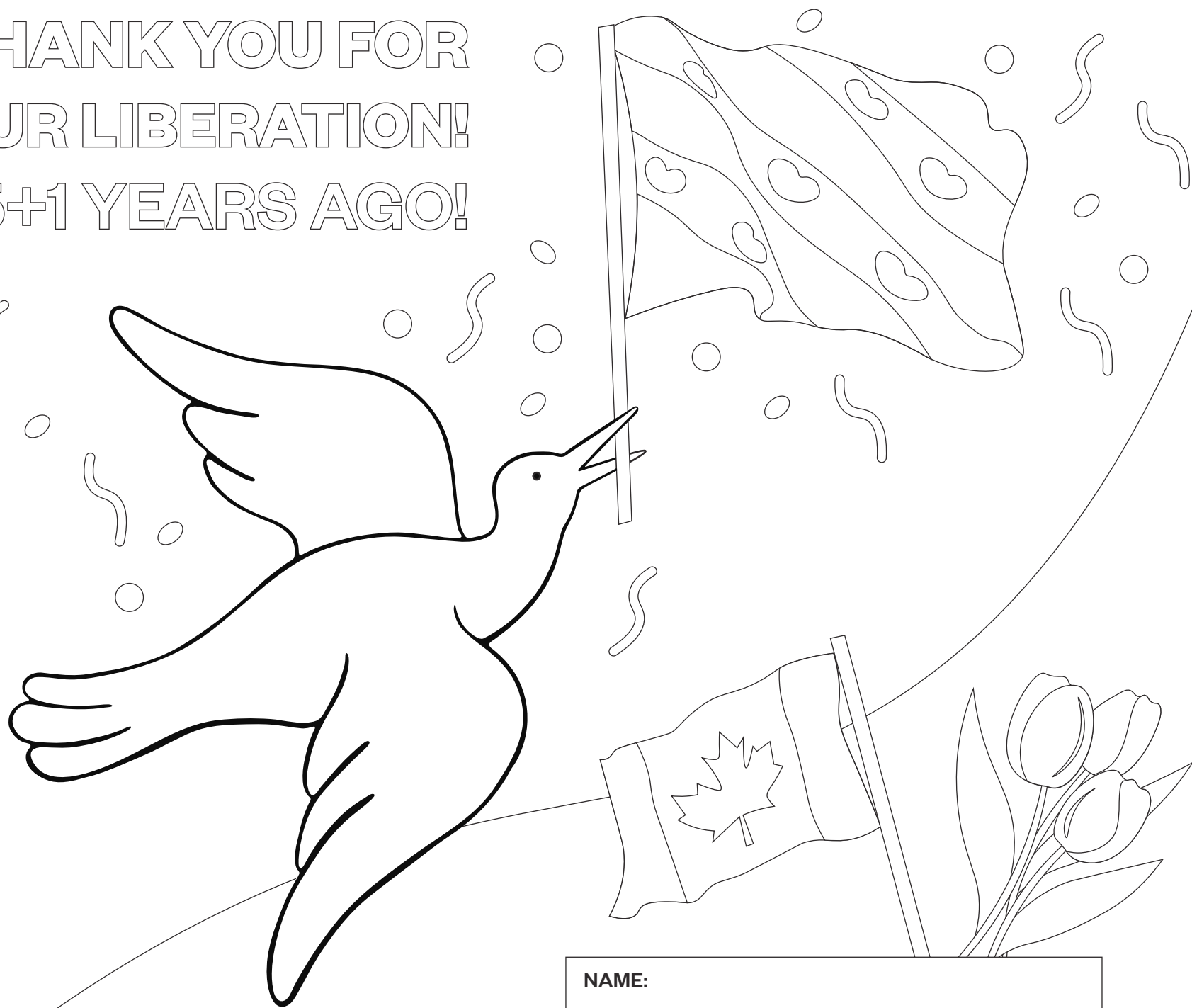
De Stichting Friesland 1940-1945 heeft in het licht van 75 jaar bevrijding een zichtbaar gedenkteken aan de Tweede Wereldoorlog in Fryslân laten ontwerpen. Het gedenkraam in glas-in-lood ontworpen krijgt een plaats op de eerste verdieping van de voormalige Leeuwarder gevangenis De Blokhuispoort. Het monumentale drieluik van 4,5 meter breed en 3 meter hoog wordt op 6 mei onthuld. De onthulling is om 16.15 uur live te zien bij Omrop Fryslân. Het middelste raam van het drieluik lijkt op een ingegooide ruit, waarmee de chaos van de oorlog wordt gesymboliseerd. Het hart van het raam heeft de vorm van de provincie. Centraal in het linkerraam is een wegfietzende koerierster te zien, zij gaat een onzekere weg tegemoet. Het rechterraam toont een tegemoet vliegende pelikaan, symbool van de stichting én de herwonnen vrijheid.

Meld jouw project aan op

www.bevrijdingsfestival Fryslan.nl

THANK YOU FOR
OUR LIBERATION!
75+1 YEARS AGO!

NAME:

FROM THE NETHERLANDS

**BEVRJIDINGS
FESTIVAL**
Fryslân

Jouw kleurplaat naar Canada!

Voor alle kinderen in de basisschoolleeftijd is er deze kleurplaat! Ingekleurde en opgestuurde kleurplaten gaan op de post naar de veteranen in Canada. Knip de kleurplaat uit of download hem op onze website.

Stuur je ingekleurde kleurplaat in naar:

Bevrijdingsfestival Fryslân
Sixmastraat 15
8932 PA, Leeuwarden

Of maak een foto of scan van de ingekleurde
kleurplaat en stuur die naar
communicatie@bevrijdingsfestival Fryslan.nl.
Dankjewel namens de veteranen!

Honderden tegeltjes

Kinderen van Sinne Kinderopvang schilderen voor Bevrijdingsfestival Fryslân een kunstwerk in samenwerking met het Fries Verzetsmuseum en met medewerking van Keramiekmuseum Princessehof. Honderden tegeltjes worden beschilderd rond het thema Vrijheid. Het kunstwerk krijgt rond bevrijdingsdag een mooie plek op het Wilhelminaplein. Na bevrijdingsdag mogen de kinderen de tegeltjes, en daarmee de vrijheid, weer doorgeven.

Bedank een veteraan

Ook in samenwerking met het Fries Verzetsmuseum is er nog een basisschoolproject voor Bevrijdingsfestival Fryslân. Maar liefst 1.200 leerlingen van groep 7 en 8 brachten daar een bezoek en werden uitgenodigd om in het kader van vrijheid een Ansichtkaart te schrijven om een veteraan te bedanken. Deze Ansichtkaarten worden overhandigd aan het Nederlands Veteraneninstituut en verspreid onder de Veteranen Ontmoetings Centra.

Wat betekent vrijheid voor Sybrand Buma? Hoe werd er bij hem thuis vroeger over de oorlog gesproken? Hoe tastbaar is die geschiedenis nog? En waarom zijn 4 en 5 mei zo belangrijk? Een gesprek met Buma over vrijheid in relatie tot onvrijheid: **“Alleen als je het in perspectief zet, weet je hoe kwetsbaar vrijheid is.”**

“Vrijheid zie ik als een opdracht. Zeker vandaag de dag zit er een opdracht in om het goede te doen met de vrijheid. Vrijheid is daarom – vind ik - je leven inrichten zoals jij dat wilt met verantwoordelijkheid en respect voor de ander. Vrijheid staat wat mij betreft altijd in relatie tot onvrijheid. Op deze plek waar wij nu staan hebben mensen hun leven gegeven voor die vrijheid. Wees er dus voorzichtig mee, dat zit ook in die opdracht.”

Vrijheid in perspectief

“Alleen als je het in perspectief zet, weet je hoe kwetsbaar vrijheid is. Daarom hoort 5 mei bij 4 mei. We moeten op 4 mei blijven herdenken dat hier op deze plek mensen zijn gevallen voor onze vrijheid, dat hiervandaan mensen zijn gedeporteerd. Vieren dat we vrij zijn, daar waakzaam voor zijn, iets wat we gezamenlijk in handen hebben, dat is 5 mei. Daarom zijn de bevrijdingsfestivals zo goed, omdat daarmee op een mooie manier de link wordt gelegd tussen herdenken en vieren. Het is spijtig dat het festival dit jaar door de coronapandemie niet door kan gaan.”

“Een oorlog verdwijnt niet met een bevrijding, die gaat een heel leven door”

De tastbaarheid van de oorlogsgeschiedenis

“Mijn grootvader is in 1942 omgekomen, mijn vader was 13 bij de bevrijding. Zo nu en dan komen er dingen boven van hoe hij dat beleefd heeft. Op een dag kwam bij een verhuizing in de familie de vlag boven water waarvan mijn vader meteen zei ‘die hadden we twee weken aan de mast hangen in 1945’. Dat zijn momenten geweest waarop het wel over de oorlog ging, maar ons gezin was er verder niet veel mee bezig. Ik ben geboren in 1965, de generatie van mijn ouders keek vooral vooruit. Dat het oorlog was geweest was een vanzelfsprekendheid.”

Haar hele leven lang

“Ik herinner me dat mijn beppe, toen zij 50 jaar getrouwd zou zijn geweest, een lunch gaf voor alle kinderen en kleinkinderen. Dat was in 1981, ik was 16. In haar speech zei ze ‘dit is niet een viering, maar ik vond het toch te belangrijk om het niet voorbij te laten gaan’. Ze zei dat ze heel sterk besepte dat ze maar tien van die vijftig jaar getrouwd was geweest. Maar dat die tien jaar wel allesbepalend zijn geweest. Ik vond het heel bijzonder dat ze dat zei. Het leerde mij dat het haar hele leven, dag in dag uit, bij haar moet zijn gebleven. Een oorlog verdwijnt niet met een bevrijding, die gaat een heel leven door.”

De Joodse Bruiloft

“Er blijven ook nog steeds spullen en verhalen boven komen uit de oorlog. Ook ik krijg, omdat mijn naam bekend is, soms nog dingen van mensen die zeggen ‘ik heb uw grootvader nog gekend’. Dat gaat door. Ik vind de voorstelling De Joodse Bruiloft wat dat betreft heel treffend, die kwam voort uit een film uit de jaren ‘30. Dat is een heel bijzonder verhaal geworden en unieke voorstelling, ook omdat de nieuwe tijd erin verweven is. Daar komt ineens iets boven van het drama van de holocaust. De geschiedenis is wel heel lang al boven tafel, als je het hebt over wat er gebeurd is, maar met zo’n nieuw verhaal en al die gezichten erbij, word je opnieuw met de neus op de feiten gedrukt.”

‘Ik denk dat ik je nooit meer zie’

“Toen een tante van mijn moeders kant, met een Joodse vader en een Duitse moeder, was overleden, ruimden mijn zus en ik haar flat op. Uit een kast in haar slaapkamer kwam een kistje. Dat maakten we open, en daar kwamen allemaal kaartjes en brieven uit de oorlog uit. Daar kwam bijzondere correspondentie naar boven van haar oma die in Westerbork heeft gezeten. ‘Ik zit in Westerbork, wil je nog wat sokken sturen’. Op het laatste kaartje dat ze kreeg - uit de trein gegooid en door iemand naar huis gebracht - stond ‘ik denk dat ik je nooit meer zie, ik weet niet waar ik heen ga.’”

“Die combinatie van dat leed en de bureaucratie, dat is heel raar”

“Alleen als je het in perspectief zet, weet je hoe kwetsbaar vrijheid is”

Bewoonster vertrokken

“We zagen een tot dan toe onbekende simpele briefkaart die bij een pakket vanuit Westerbork teruggestuurd was met de mededeling ‘bewoonster vertrokken’. Dat ‘vertrokken’ moet de trein naar Sobibor zijn geweest. Die combinatie van dat vreselijke leed en een pakketje dat netjes door de PTT bureaucratie werd teruggestuurd, dat is heel raar. Ik heb de spullen meegenomen naar de school van mijn kinderen, toen ze nog op de basisschool zaten, en de kaartjes daar rond laten gaan. Dat maakt het tastbaar.”

Hoe draagt u het familieverhaal over aan het nageslacht?

“Ik heb mijn ouders gevraagd - en dat hebben ze ook gedaan - om zelf het verhaal aan mijn kinderen te vertellen, zodat zij tot hopelijk heel lang kunnen doorgeven dat zij uit de eerste hand dit verhaal hebben gehoord. Mijn zoon is nu 24, mijn dochter 21, zij kunnen het verhaal hopelijk nog tot ver in deze eeuw vertellen. Ik beseft steeds meer dat de oorlog in het leven van mijn ouders tot aan hun dood gebleven is. Voor die hele generatie is het hele leven door die vijf jaar getekend. Want zij weten ook wat onvrijheid is. Ik vind het heel belangrijk dat dat verhaal verteld blijft.”

Over Sybrand Buma

Sybrand Buma (1965) is burgemeester van Leeuwarden. Hij groeide op in Sneek. Op 4 mei spreekt hij een herdenkingsrede uit bij de provinciale herdenking. Op 5 mei ontsteekt hij het bevrijdingsvuur.

VRIENDEN VAN BEVRIJDINGSFESTIVAL FRYSLÂN

We zouden het Bevrijdingsfestival Fryslân niet kunnen organiseren zonder de steun en hulp van alle subsidiegevers, sponsors, stichtingen en ondernemers uit Friesland. We zijn hier bijzonder dankbaar voor. Vrijheid maken we samen!

Het vfonds (het Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg) zet zich in voor de erkenning en waardering van geüniformeerden die in dienst zijn van de Nederlandse overheid waar ook ter wereld. Het vfonds wil met voorlichting, educatie en publiciteit respect en waardering van de maatschappij winnen voor alle personen die betrokken zijn bij internationale vredesoperaties.

Een groot dankjewel aan iedereen die ons een warm hart toedraagt.

